

NATUURTOETS FLORA- EN FAUNAWET
AFC DINTELOOORD

PROVINCIE NOORD BRABANT
SUIKERUNIE EN TOM

27 oktober 2009

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doelstelling	3
1.2	Gebiedsbeschrijving	3
1.3	Afbakening	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Wet- en regelgeving	5
2.1	De verbodsbepalingen	5
2.2	Plicht om vooraf te toetsen	6
2.3	Vrijstelling en mogelijkheid ontheffing aan te vragen	6
2.4	Algemene zorgplicht	7
3	Huidige situatie en plannen	8
4	Methode van onderzoek	8
4.1	Bestaande onderzoeken	8
4.2	Veldinventarisaties	8
5	Resultaten van het onderzoek	8
5.1	Vaatplanten	8
5.2	Broedvogels	8
5.3	Zoogdieren	8
5.4	Herpetofauna	8
5.5	Vissen	8
5.6	Libellen & vlinders	8
5.7	Insecten	8
5.8	Effecten op beschermde soorten	8
5.9	Effecten op beschermde soorten en verblijfplaatsen	8
5.10	Toetsing van de effecten aan de Flora- en faunawet	8
5.11	Voorkómen van effecten	8
5.12	Mogelijkheden voor vrijstelling en ontheffing	8
6	Conclusie	8
7	Geraadpleegde bronnen	8
Bijlage 1	Broedvogels in het plangebied	8
Bijlage 2	Verspreidingskaarten vleermuizen	8
Bijlage 3	Verspreidingskaarten Vogels	8

HOOFDSTU

1 Inleiding

1.1

AANLEIDING EN DOELSTELLING

In West-Brabant tussen Dinteloord en Stampersgat wordt het Agro & Food Cluster West-Brabant gerealiseerd. Dit initiatief bestaat uit een agro- en levensmiddelen gelieerd bedrijventerrein gekoppeld aan de bestaande suikerfabriek en een projectvestigingsgebied glastuinbouw. Door de realisatie van het Agro & Food Cluster kunnen overtredingen plaats vinden in het kader van de Flora- en faunawet.

In deze natuurtoets zal in kader van de Flora- en faunawet worden onderzocht of er mogelijk nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. De volgende vragen staan in deze natuurtoets centraal:

- § Welke beschermde, zeldzame en bedreigde (Rode Lijst-)soorten komen voor in het onderzoeksgebied en de directe omgeving?
- § Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de beoogde werkzaamheden op (de leefomgeving) van planten- en diersoorten?
- § Zijn eventuele negatieve effecten in strijd met de huidige natuurwetgeving?
- § Is het noodzakelijk om soortbeschermingsmaatregelen te nemen en/of ontheffingen aan te vragen?

1.2

GEBIEDSBESCHRIJVING

Het te ontwikkelen gebied ligt in het landelijke gebied van de gemeente Steenbergen en de gemeente Halderberge langs het riviertje de Dintel. Het gebied wordt begrensd door de snelweg A29 aan de westkant en de Kanaalweg (Dinteloord) en de Fabrieksstraat (Stampersgat) aan de oostzijde. Het noordelijk deel van het gebied grenst aan de Dintel en de zuidzijde aan de Zuidlangeweg (Afbeelding 1.1).

Het grondgebruik in het gebied is hoofdzakelijk akkerbouw. Daarnaast staat er een suikerfabriek en op het terrein van de Suikerunie bevinden zich vloeivelden.

1.3

AFBAKENING

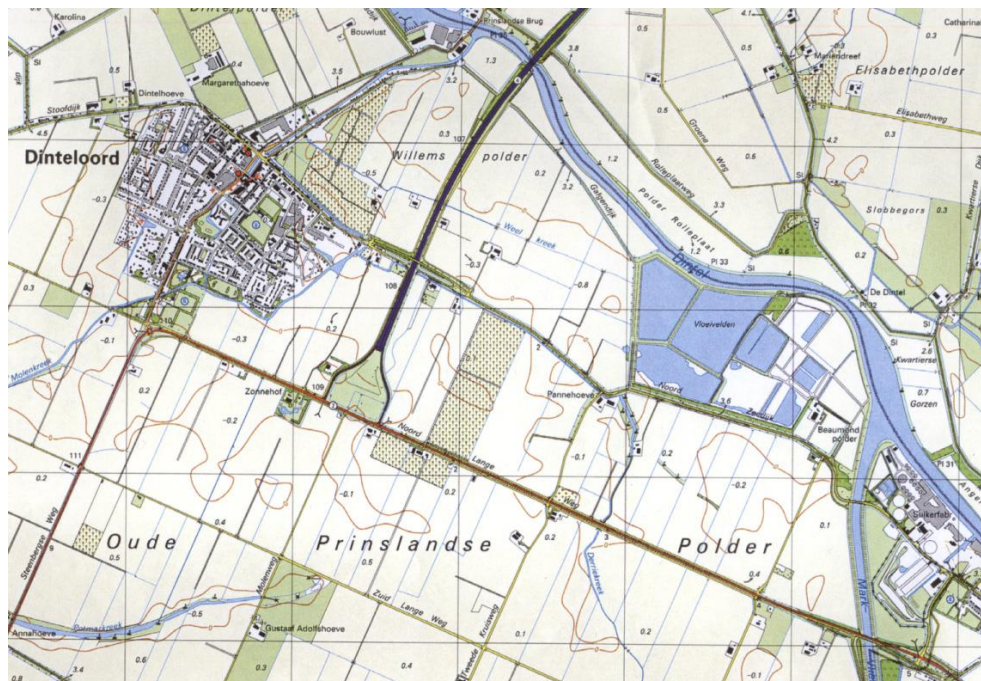
- § De natuurtoets die in dit rapport wordt beschreven is gebaseerd op natuurtoetsen van bureau Mertens een aanvullend onderzoek van bureau Waardenburg.
- § In de nieuwe structuurvisie (2010) van de Provincie Noord-Brabant wordt de ecologische hoofdstructuur-begrenzing die op de vloeivelden in het plangebied ligt verwijderd. In de nieuwe structuurvisie is hierdoor ook geen sprake meer van GHS begrenzing voor deze vloeivelden. Hierdoor is er geen sprake meer van ruimtebeslag op EHS en GHS en

daarmee vervalt de noodzaak om het AFC plan te toetsen aan de spelregels voor de EHS of de Beleidsregel Natuurcompensatie.

- § Naast deze natuurtoets wordt ook een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 uitgevoerd, naar de effecten van licht en stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Deze zijn uitgewerkt in een aparte memo's.

Afbeelding 1.1

Plangebied AFC Dinteloord

1.4

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 geeft achtergrondinformatie over de relevante wet- en regelgeving. In hoofdstuk 3 is de huidige en toekomstige situatie van het plangebied weergegeven. Vervolgens beschrijft hoofdstuk 4 de methode van onderzoek waarna hoofdstuk 5 de resultaten van dit onderzoek beschrijft. Hoofdstuk 6 geeft weer wat de verwachte effecten op beschermde soorten zullen zijn. In hoofdstuk 7 wordt een overzicht gegeven van conclusies en aanbevelingen.

HOOFDSTU

2 Wet- en regelgeving

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal planten- en diersoorten (waaronder vrijwel alle gewervelde dieren en een aantal planten). In artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is opgenomen welke handelingen niet toegestaan zijn (zie onderstaand tekstkader). De voorgenomen ruimtelijke ingrepen kunnen in sommige situaties strijdig zijn met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. In sommige gevallen is het overigens mogelijk het plan zo uit te voeren, dat overtreding van de genoemde verbodsbepalingen niet aan de orde is. Wanneer dit echter niet mogelijk blijkt te zijn, moet een ontheffing aangevraagd worden, die alleen onder bepaalde voorwaarden kan worden verstrekt.

2.1

DE VERBODSBEPALINGEN

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKEL 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

In artikel 13 (lid 1) is gesteld dat het verboden is planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te vervoeren binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben. Verplaatsing van soorten is ontheffingsplichtig.

2.2

PLICHT OM VOORAF TE TOETSEN

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- § welke beschermde dieren en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- § leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora - en faunawet betreffende planten en hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- § kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden, dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- § is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora - en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

2.3

VRIJSTELLING EN MOGELIJKHEID ONTHEFFING AAN TE VRAGEN

De wet biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen voor overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 18. In veel gevallen kan een plan overigens zo uitgevoerd worden dat overtreding van de genoemde verbodsbepalingen niet aan de orde is. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, en de wet geen mogelijkheden biedt voor een vrijstelling, moet een ontheffing aangevraagd worden.

Ontheffingen worden uitsluitend verleend door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Aanvragen kunnen worden ingediend bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ontheffingen kunnen alleen worden verleend als aan bepaalde voorwaarden van zorgvuldigheid is voldaan. In februari 2005 is een AMvB van kracht geworden met betrekking tot artikel 75. In deze AMvB is onderscheidt gemaakt in de volgende beschermingsniveaus:

Groep 1: Algemene soorten (Tabel 1 AMvB)

Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling voor werkzaamheden die leiden tot overtreding van de verboden 8 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel is voor deze soorten de algemene zorgplicht van kracht.

Groep 2: Overige soorten (Tabel 2 AMvB)

Voor soorten uit groep 2 geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting, mits volgens een door het Ministerie goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Wanneer een dergelijke gedragscode (nog) niet beschikbaar is, kan een ontheffing worden aangevraagd. Deze kan worden verleend, indien de beoogde ruimtelijke ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort(en). Eventueel moeten hiertoe mitigerende en compenserende maatregelen genomen worden.

Groep 3: Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/ bijlage 1 AMvB (Tabel 3 AMvB)

Voor soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor de door het Ministerie van LNV per algemene maatregel van bestuur nog aanvullend aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten kan nimmer vrijstelling verkregen worden voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting waarbij verbodsbepalingen overtreden worden.

Een ontheffing kan alleen worden verleend wanneer:

- § er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- § er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten;
- § er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de nationale regelgeving, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Er is geen vrijstelling of ontheffing mogelijk voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen. Voor het verstoren van vaste broed- en verblijfplaatsen van vogels, zoals bedoeld in artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, buiten het broedseizoen, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Hiervoor dient een uitgebreide toets doorlopen te worden (zie groep 3).

2.4

ALGEMENE ZORGPLICHT

Ten opzichte van eerdere wetgeving voor soortbescherming is nieuw dat dieren en planten met de Flora- en faunawet beschermd worden omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is ook de zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden.

De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn door de Flora- en faunawet. Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen, die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd.

HOOFDSTU

3

Huidige situatie en plannen

Het plangebied bestaat nu uit (Oranjewoud, 2009):

- § Het terrein met de suikerfabriek, loodsen en gebouwen. Dit terrein is grotendeels verhard en is spaarzaam voorzien van cultuurgroen;
- § De vloeivelden van de suikerfabriek. Deze bestaan uit diepe bassins en bulten aarde die een grote omvang hebben en die uitsteken boven het landschap. Deze zijn kaal;
- § Uitgestrekte akkers en een laagstamboomgaard die intensief worden beheerd;
- § Dijken en bermen;
- § De brede oevers van de Dintel, Mark-Vlietkanaal en de Derriekreek (en de Potmarkreek net buiten het plangebied) die grotendeels zijn begroeid met meerjarig riet. Het wiel direct ten westen van de vloeivelden wordt ook gerekend tot dit terreintype.

Op de beschreven terreinen zal het Agro & Food Cluster West-Brabant (AFC) gerealiseerd worden. Dit zal bestaan uit een agro- en levensmiddelen gelieerd bedrijventerrein gekoppeld aan de bestaande suikerfabriek en een projectvestigingsgebied glastuinbouw. Voor de realisatie van het AFC moet het gebied bouwrijp gemaakt worden. Waarna bedrijven en glastuinbouw gerealiseerd kan worden.

HOOFDSTU

4 Methode van onderzoek

4.1

BESTAANDE ONDERZOEKEN

De beschrijving van de beschermde soorten is gebaseerd op effectbeoordeling in de besluit-MER en op basis van inventarisaties van Bureau Mertens (2005 & 2006). Deze laatste inventarisaties zijn tevens in de besluit-MER verwerkt. Bureau Mertens heeft in 2005 & 2006 uitgebreid veldonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten op de terreinen en de omgeving van de suikerfabriek en in het gebied van het Agro- en Foodcluster. In de veldonderzoeken is een ruimere begrenzing van het plangebied aangehouden. Als zuidgrens van het gebied is de Roosendaalsche Vliet gehanteerd. Naast resultaten van veldonderzoeken heeft bureau Mertens ook gebruik gemaakt van verspreidinggegevens van vegetatie en broedvogels van de provincie Noord-Brabant.

4.2

VELDINVENTARISATIES

Mogelijk komen grote modderkruiper en noordse woelmuis in het onderzoeksgebied voor. Door Bureau Waardenburg is daarom in 2009 een aanvullend onderzoek gedaan naar het voorkomen van deze soorten.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper is eind juni 2009 (week 26) geïnventariseerd met behulp van speciale fuiken en schepnetbemonstering. Gedurende een week hebben deze fuiken op de meest kansrijke plekken in het plangebied gestaan. Tijdens het zetten is de zak van de fuik zodanig geplaatst dat de dieren atmosferische lucht kunnen happen. Dit om verdrinken te voorkomen. De toe te passen methodiek leent zich ook voor andere strikt beschermde vissen die in het plangebied kunnen voorkomen zoals bittervoorn en kleine modderkruiper (Waardenburg, 2009).

Noordse woelmuizen en waterspitsmuizen

Aan het onderzoek naar de noordse woelmuis is waterspitsmuis toegevoegd. Recent is de waterspitsmuis in West Brabant langs de Tonnekreek aangetroffen. Omdat deze soort relatief eenvoudig in het onderzoek naar de Noordse woelmuis kan worden meegenomen is dit in dit onderzoek gedaan.

Noordse woelmuizen en waterspitsmuizen zijn met life traps geïnventariseerd. Hierbij is uitgegaan van 8 tot 10 raaien van ieder 10 vallen. Deze vallen zijn ter gewinning eerst voorzien van lokaas. Het onderzoek is uitgevoerd op 14, 15, 16 en 17 september 2009.

HOOFDSTU

5 Resultaten van het onderzoek

5.1 VAATPLANTEN

In het plangebied komen vijf wettelijk beschermde plantensoorten voor. Deze zijn weergegeven in Tabel 5.1.

Tabel 5.1

Beschermde plantensoorten in plangebied

Soort	Tabel Flora- en faunawet	Voorkomen in het plangebied
Aardaker	1	Zuid zeedijk
Brede wespenorchis	1	Oevers Mark-Vlietkanaal
Rietorchis	2	Oevers Mark-Vlietkanaal
Tongvaren	2	Oevers Mark-Vlietkanaal
Wilde marjolein	2	Kruislandse dijk / Grote bolspolder*
Zwanenbloem	1	Sloot langs Noordlangeweg Oevers Derriekreek Sloot langs Zuid langeweg Sloot nabij Gustaaf Adolfshoeve
Gewone dwergvleermuis	3	Verblijfplaats / foerageergebied
Ruige dwergvleermuis	3	Foerageergebied
Laatvlieger	3	Foerageergebied
Watervleermuis	3	Foerageergebied

*Ligt buiten het plangebied

5.2 BROEDVOGELS

Alle vogelsoorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet. In het plangebied komen bedreigde broedvogels voor. Een tabel met de voorkomende vogelsoorten is opgenomen in bijlage 1 (verspreidingskaarten uit de rapporten van Mertens zijn opgenomen in bijlage 3).

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat hun nesten jaarrond zijn beschermd (Tabel 5.2). Daarnaast zijn er een aantal vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan inventarisatie wel gewenst is (Tabel 5.3).

Tabel 5.2

Aangetroffen
broedvogelsoorten waarvan de
nesten jaarrond zijn beschermd

Soort	Locatie
Buizerd	Terreinen Suikerfabriek
Huisemus	Suikerfabriek
Ransuil	Terreinen Suikerfabriek aan de Dintel
Sperwer	Boschage op suikerfabriek terrein

Tabel 5.3

Aangetroffen
broedvogelsoorten waarvan de
nesten niet jaarrond zijn
beschermd maar waarvan
inventarisatie wel gewenst is.

Soort	Locatie
Boerenwaluw	Gebied AFC
Boomkruiper	Gebied AFC
Ekster	Terreinen Suikerfabriek & gebied AFC
Gekraagde roodstaart	Terreinen Suikerfabriek
Groene specht	Gebied AFC
Grote bonte specht	Gebied AFC
Huiswaluw	Gebied AFC
Ijsvogel	Gebied AFC
Koolmees	Terreinen Suikerfabriek & gebied AFC
Oeverwaluw	Terreinen Suikerfabriek
Pimpelmees	Terreinen Suikerfabriek & gebied AFC
Spreeuw	Terreinen Suikerfabriek & gebied AFC
Torenvalk	Terreinen Suikerfabriek
Zwarte kraai	Gebied AFC
Zwarte roodstaart	Terreinen Suikerfabriek

5.3

ZOOGDIEREN

Vleermuizen

Op het terrein van de suikerfabriek is de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het betreft een kolonie van ongeveer 75 dieren onder een daklijst van een loods (zie kaart bijlage 2). Het inventarisatiegebied wordt door de kolonie en door dieren uit de weide omgeving als foerageergebied gebruikt. Er zijn geen vliegroutes van deze soort aangetroffen.

In het AFC plangebied zijn vier vleermuissoorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. De laatvlieger is net buiten het plangebied aan de overkant van de Dintel waargenomen. De dieren zijn foeragerend waargenomen. Er zijn geen activiteiten waargenomen die wijzen op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis (zie verspreidingskaart bijlage 2).

De inventarisatie heeft alleen in de zomer plaatsgevonden waardoor niet bekend is of er paarplaatsen en / of winterverblijfplaatsen in het plangebied voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

De aanwezigheid van zoogdiersoorten in het gebied is weergegeven in Tabel 5.4. Het gaat om algemeen voorkomende zoogdiersoorten.

Sporen van de Noordse Woelmuis zijn in het onderzoek van Mertens alleen aangetroffen in braakballen (Mertens, 2005). Tijdens aanvullend veldonderzoek van bureau Waardenburg zijn geen noordse woelmuizen of waterspitsmuizen waargenomen (Waardenburg, 2009).

Tabel 5.4

Aangetroffen zoogdieren op
terreinen Suikerfabriek

Soort	Mate van voorkomen	Tabel Flora- & faunawet
Bosmuis	Zeer algemeen voorkomend	1
Dwergmuis	Enkel dier	1
Egel	Enkel dier	1
Gewone bosspitsmuis	Verblijfplaats	1
Haas	Zeer algemeen voorkomend	1
Huisspitsmuis	Verblijfplaats	1
Konijn	Verblijfplaats	1
Mol	Verblijfplaats	1
Ree	Enkel dier	1
Rosse woelmuis	Zeer algemeen voorkomend	1
Veldmuis	Zeer algemeen voorkomend	1

5.4 HERPETOFAUNA

In het gebied zijn drie soorten amfibieën aangetroffen in relatief lage dichtheden. Het betreft de grote groene kikker (of meerkikker), bruine kikker en de gewone pad. Van alle drie de soorten is in beperkte mate voortplanting vast gesteld. De soorten zijn allen algemeen voorkomende amfibiesoorten (tabel 1 flora- en faunawet).

In het plangebied komen geen reptielen voor. Gelet op de aanwezige ecotopen is de kans op het voorkomen van reptielen zeer klein.

5.5 VISSEN

In de sloten tussen de akkers zijn drie algemeen voorkomende vissoorten aangetroffen: tien- (Oranjewoud, 2009) en driedoornige stekelbaars en blankvoorn (Mertens, 2005). De sloten bieden geen geschikt biotoop voor beschermde vissoorten. In de Derriekreek komt de beschermde kleine modderkruiper voor (Oranjewoud, 2009).

De grote modderkruiper is in het gebied niet aangetroffen (Waardenburg, 2009)

5.6 LIBELLEN & VLINDERS

In het plangebied komen alleen algemeen voorkomende libellen- en vlindersoorten voor zoals: platbuik, paardenbijter, lantaarntje, klein koolwitje, dagpauwoog en groot dikkopje. Alle soorten komen in relatief lage dichtheden voor. Het betreft geen rode lijst of beschermde soorten. Voor het voorkomen van beschermde of zeldzame soorten libellen en vlinders zijn specifieke biotopen vereist, deze biotopen komen niet voor in het plangebied.

5.7 INSECTEN

In het plangebied komen geen beschermde soorten voor. Tijdens de inventarisatie van Bureau Mertens naar sprinkhanen en krekels zijn alleen algemeen voorkomende soorten aangetroffen. Voor het voorkomen van beschermde of zeldzame soorten krekels / sprinkhanen zijn specifieke biotopen vereist (bijvoorbeeld heide of stuifduinen). Deze biotopen komen niet in het plangebied voor.

5.8 EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

5.9 EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN EN VERBLIJFPLAATSEN

VAATPLANTEN

De realisering van het Agro- en Foodcluster West-Brabant kan het verdwijnen van groeiplaatsen van beschermde plantensoorten tot gevolg hebben.

BROEDVOGELS

De geplande werkzaamheden kunnen vogels verstoren en broedplaatsen vernielen. Tijdens het broedseizoen kunnen eieren vernield en vogels gedood worden. Mogelijk bevinden zich in het plangebied jaarrond beschermde nestplaatsen. Negatieve effecten kunnen beperkt worden door het nemen van mitigerende maatregelen.

ZOOGDIEREN

De geplande werkzaamheden kunnen zoogdieren in het gebied verstoren. Werkzaamheden kunnen ten aanzien van kleine grondgebonden zoogdieren, (spits)muizen, konijn, egel en mol leiden tot verwonding en doding. Overige grondgebonden zoogdieren, de ree en de haas, zullen het plangebied ontvluchten bij aanvang van de werkzaamheden.

Onder een daklijst van een loods op het terrein van de suikerfabriek is een kolonie dwergvleermuizen aangetroffen. Wanneer werkzaamheden aan deze loods plaats vinden kunnen de dieren worden verstoord.

In het plangebied zijn geen andere zomerverblijven waargenomen. Onbekend is of er in het gebied paarplaatsen en/of winterverblijfplaatsen voorkomen. Wanneer gebouwen worden gesloopt of bomen worden gekapt dient de functie hiervan voor vleermuizen onderzocht te worden. Mogelijk kunnen vleermuizen bij dergelijke werkzaamheden verstoord worden.

Het plangebied wordt in de huidige vorm door vleermuizen gebruikt als foerageergebied. Dit verdwijnt door de aanleg van het AFC, door de verlichting van de kassen zal ook een deel van de omgeving ongeschikt worden als foerageergebied. Belangrijke elementen als de vloeivelden en kreken kunnen ook door de verlichting ongeschikt worden als foerageergebied.

Desondanks blijft er in de omgeving genoeg foerageergebied waardoor de soorten niet worden bedreigd.

HERPETOFAUNA

De geplande werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring van dieren in het gebied en het verdwijnen van mogelijk voortplantingsbiotoop.

VISSEN

Bij werkzaamheden aan sloten en watergangen in het gebied kunnen vissen worden verstoord.

5.10

TOETSING VAN DE EFFECTEN AAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Niet alle effecten op (beschermde) planten en dieren zijn in strijd met de Flora- en faunawet. Alleen wanneer de effecten vallen binnen de algemene verbodsbepalingen van artikel 8 tot en met 12 (zie paragraaf 2.1) is sprake van een dreigende overtreding.

In Tabel 6.5 is aangegeven voor welke soorten de negatieve effecten, zoals hierboven beschreven, mogelijk strijdig zijn met de algemene verbodsbepalingen.

Tabel 6.5

Mogelijke overtredingen van de
Flora- en faunawet

Beschermde soort	Bechermingsniveau F&F wet	Art. 8	Art. 9	Art. 10	Art. 11	Art. 12
Vaatplanten	Tabel 1 & 2	X				
(Broed-) vogels	Tabel 3		X	X	X	X
Vleermuizen	Tabel 3		X	X	X	
Kleine grondgebonden zoogdieren	Tabel 1		X	X	X	
Grote grondgebonden zoogdieren	Tabel 1			X	X	
Amfibieën	Tabel 1		X	X	X	X
Vissen	Tabel 1 & 2		X	X	X	X

Ten aanzien van soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling. Deze vrijstelling geldt mits sprake is van zorgvuldig handelen en de verboden handelingen geen wezenlijke invloed hebben op de soort. De soorten in het gebied die zijn opgenomen in tabel 1 zijn algemeen voorkomende soorten. Het doden van enkele exemplaren van deze soorten en het vernietigen van vaste rust- of verblijfplaatsen heeft geen wezenlijke invloed op deze soorten. In de directe omgeving van het plangebied blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen. Voor amfibieën is het mogelijk om bij de werkzaamheden maatregelen te nemen waardoor doding van deze soorten kan worden voorkomen.

5.11

VOORKÓMEN VAN EFFECTEN

Bij de geplande activiteiten is een aantal praktische maatregelen mogelijk waardoor schadelijke effecten op wilde planten en dieren en hun leefgebieden tot een minimum beperkt worden.

VAATPLANTEN

De rietorchis en tongvaren staan allebei op de oevers van het Mark-Vlietkanaal. Deze planten zullen bij de werkzaamheden niet worden aangetast. Voor de overige plantensoorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

BROEDVOGELS

Overtreding van algemene verbodsbepalingen ten aanzien van vogels moet te allen tijde voorkomen worden. Dit kan door de verstoringe werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te starten (15 maart tot 15 augustus). Wanneer de werkzaamheden toch tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden, kan verstoring voorkomen worden door de vegetatie voorafgaand aan het broedseizoen te maaien en/of te diepploegen. Daarmee wordt voorkomen dat broedvogels zich in het plangebied gaan vestigen en verstoord kunnen worden. Het kappen van bomen of verwijderen van opgaande begroeiing dient te allen tijden plaats te vinden voor aanvang van het broedseizoen (15 maart tot 15 augustus). Voordat met de kap van bomen wordt begonnen, moeten de aanwezige bomen worden gecontroleerd op de aanwezigheid van holen. Wanneer holen worden geconstateerd dient te worden gekeken naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van bijvoorbeeld spechten of uilen.

AMFIBIEËN

Door bij het dempen van sloten (en watergangen) één kant op te werken kunnen eventueel aanwezige amfibieën vluchten, waardoor schade aan deze dieren voorkomen kan worden.

Deze maatregelen dienen uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periode van deze soorten. Dat is na de voortplantingsperiode en voor de winterrust.

In het gebied komen geen rugstreeppadden voor. In de directe omgeving van het plangebied wel. Wanneer tijdens de uitvoering van werkzaamheden ondiepe plassen ontstaan of een zanddepot wordt aangelegd, kunnen rugstreeppadden zich hier snel vestigen. De rugstreeppad is een uiterst mobiele pioniersoort die ondiepe plassen gebruikt om zich voort te planten en zich voor overwintering ingraaft in zandhopen. Wanneer rugstreeppadden het werkterrein koloniseren bestaat de kans dat deze door de werkzaamheden verstoord of onopzettelijk gedood worden.

Bij het bouwrijp maken van het terrein moet tijdens het voortplantingsseizoen (periode april tot en met juni) van rugstreeppadden voorkomen worden dat er ondiepe plassen blijven staan. Een eventueel depot met zandhopen kan het best worden afgezet met een amfibiekerend raster (uiterlijk begin april tot eind juni).

5.12

MOGELIJKHEDEN VOOR VRIJSTELLING EN ONTHEFFING

Door implementatie van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat wettelijke verbodsbepalingen worden overtreden.

Voor algemeen voorkomende vissen, amfibieën, zoogdieren en plantensoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Op deze soorten is wel de algemene zorgplicht van toepassing.

In het plangebied bevinden zich mogelijk jaarrond beschermde nestplaatsen in bomen. Dit moet onderzocht worden voordat er bomen gekapt worden. Voor het vernietigen van jaarrond beschermde nestplaatsen is een ontheffing en compensatie vereist.

In het plangebied komt op een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis voor. Onderzocht dient te worden of in het gebied andere verblijfplaatsen (winter- of paarplaatsen) van vleermuizen voorkomen. Wanneer deze voorkomen en door de geplande werkzaamheden worden aangetast dient een ontheffing aangevraagd te worden.

HOOFDSTU

6 Conclusie

Uit de natuurtoets voor de realisatie van het Agro & Food Cluster West-Brabant komen de volgende conclusies naar voren:

- § De bestaande gegevens over beschermde soorten planten en dieren zijn volledig en recent.
- § In het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn verschillende beschermde dier- en plantensoorten aangetroffen.
- § Niet alle effecten op (beschermde) planten en dieren zijn in strijd met de Flora- en faunawet. Alleen wanneer de effecten vallen binnen de algemene verbodsbepalingen van artikel 8 tot en met 12 is sprake van een dreigende overtreding.
- § In onderstaande tabel is aangegeven voor welke soorten de negatieve effecten mogelijk strijdig zijn met de algemene verbodsbepalingen.

Tabel 6.6

Mogelijke overtredingen van de
Flora- en faunawet

Beschermde soort	Bechermingsniveau F&F wet	Art. 8	Art. 9	Art. 10	Art. 11	Art. 12
Vaatplanten	Tabel 1 & 2	X				
(Broed-) vogels	Tabel 3		X	X	X	X
Vleermuizen	Tabel 3		X	X	X	
Kleine grondgebonden zoogdieren	Tabel 1		X	X	X	
Grote grondgebonden zoogdieren	Tabel 1			X	X	
Amfibieën	Tabel 1		X	X	X	X
Vissen	Tabel 1 & 2		X	X	X	X

- § Ten aanzien van soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling. Deze vrijstelling geldt mits sprake is van zorgvuldig handelen en de verboden handelingen geen wezenlijke invloed hebben op de soort.
- § Bovenstaande betekent voor de voorkomende soorten op het AFC-terrein:
 - Voor algemeen voorkomende vissen, amfibieën, grondgebonden zoogdieren en plantensoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Op deze soorten is wel de algemene zorgplicht van toepassing.
 - Vaatplanten: de rietorchis en tongvaren staan allebei op de oevers van het Mark-Vlietkanaal. Deze planten zullen bij de werkzaamheden niet worden aangetast. Voor de overige plantensoorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.
 - Amfibieën: Door bij het dempen van sloten (en watergangen) één kant op te werken kunnen eventueel aanwezige amfibieën vluchten, waardoor schade aan deze dieren voorkomen kan worden. Deze maatregelen dienen uitgevoerd te worden buiten de

kwetsbare periode van deze soorten. Dat is na de voortplantingsperiode en voor de winterrust. In het gebied komen geen rugstreeppadden voor. In de directe omgeving van het plangebied wel. Wanneer tijdens de uitvoering van werkzaamheden een zanddepot wordt aangelegd kunnen rugstreeppadden zich hier snel vestigen. Door het zanddepot voor aanvang van de werkzaamheden (indien deze werkzaamheden plaatsvinden in de voortplantingsperiode van rugstreeppadden, periode april tot en met juni) te controleren op de aanwezigheid van dieren en vervolgens (uiterlijk begin april tot eind juni) af te zetten met een amfibiescherm, kan voorkomen worden dat dieren verstoord of onopzettelijk gedood worden.

- Overtreding van algemene verbodsbepalingen ten aanzien van broedvogels kan voorkomen worden door de verstorende werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te starten (15 maart tot 15 augustus). Wanneer de werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats gaan vinden, kan verstoring voorkomen worden door de vegetatie te maaien en/of te diepploegen voorafgaand aan het broedseizoen. Het kappen van bomen of verwijderen van opgaande begroeiing dient plaats te vinden voor aanvang van het broedseizoen (15 maart tot 15 augustus). Voordat met de kap van bomen wordt begonnen, moeten de aanwezige bomen worden gecontroleerd op de aanwezigheid van holen. Wanneer holen worden geconstateerd, dient te worden gekeken naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen.

- § In het plangebied komt op een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis voor. Er heeft geen onderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van winter- of paarplaatsen van vleermuizen. Wanneer gebouwen worden gesloopt of bomen worden gekapt dient de functie hiervan voor vleermuizen onderzocht te worden. Wanneer verblijfplaatsen (zomer-, winter-, of paarplaatsen) door de geplande werkzaamheden worden aangetast dient een ontheffing aangevraagd te worden.
- § Gelet op bovenstaande is het vooralsnog niet noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

HOOFDSTU

7

Geraadpleegde
bronnen

Mertens, Adviesbureau, 2005. Natuurwaarden van de terreinen en de omgeving van Suikerfabriek locatie Dinteloord. Adviesbureau Mertens, bureau voor natuur, ruimtelijke ordening en ecotoxicologie, Wageningen. In opdracht van Suiker Unie.

Mertens, Adviesbureau, 2006. Planten, broedvogels, vleermuizen en rugstreeppad in het gebied van het Agro- Foodcluster in West Brabant. Adviesbureau Mertens, bureau voor natuur, ruimtelijke ordening en ecotoxicologie, Wageningen. In opdracht van Oranjewoud.

Oranjewoud, 2009. Besluit-MER Agro & Food Cluster West-Brabant. Deelrapport: Mileueffecten MER Fase 1 Concept. Versie 3.3, 15 mei 2009. Docnr. 1907-162353. In opdracht van Suiker Unie / Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij.

Bureau Waardenburg, 2009. Notitie Stampersgat. Kenmerk. 09-288 / 09.02965 / DimEm. Culemborg.

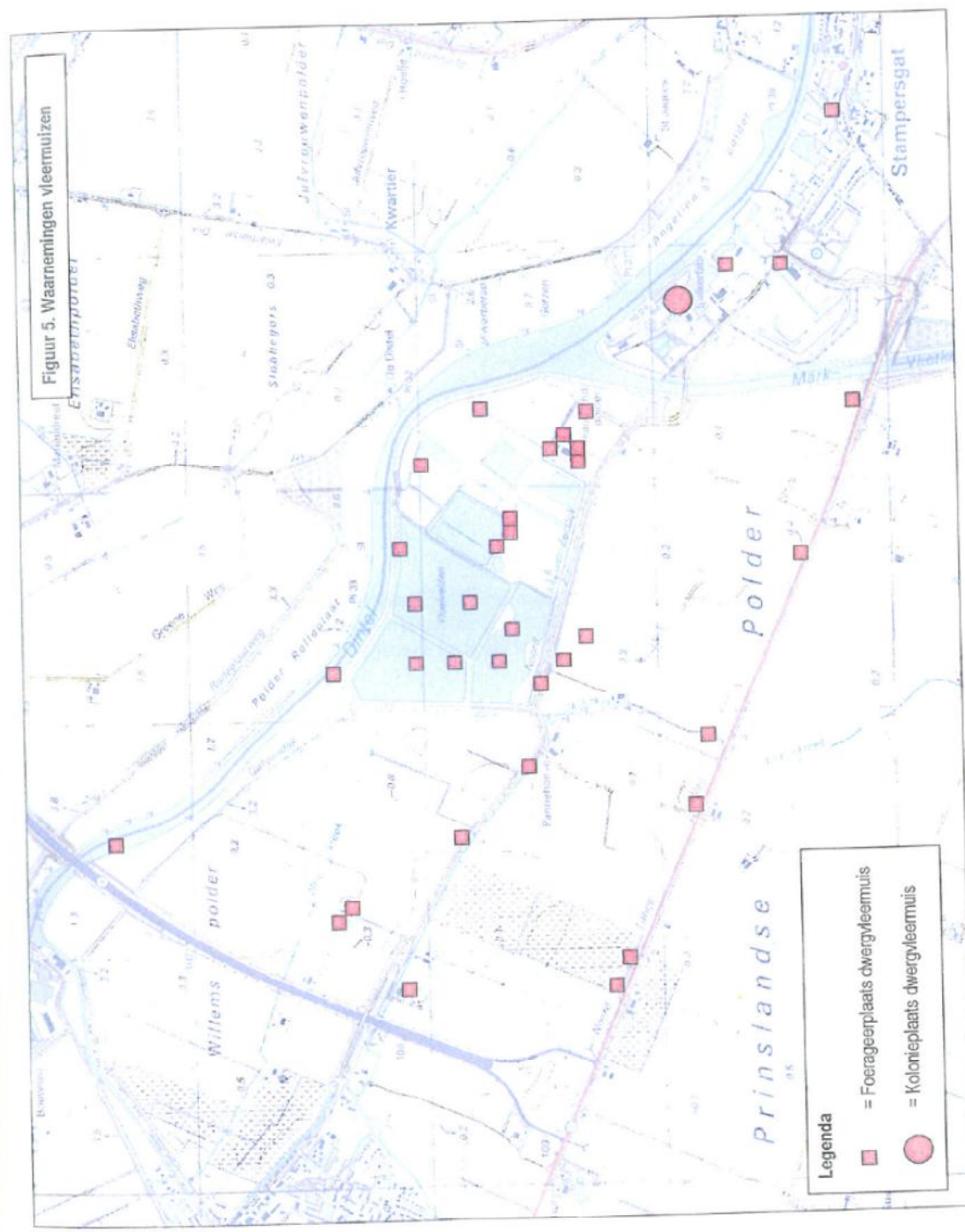
BIJLAG 1

Broedvogels in het plangebied

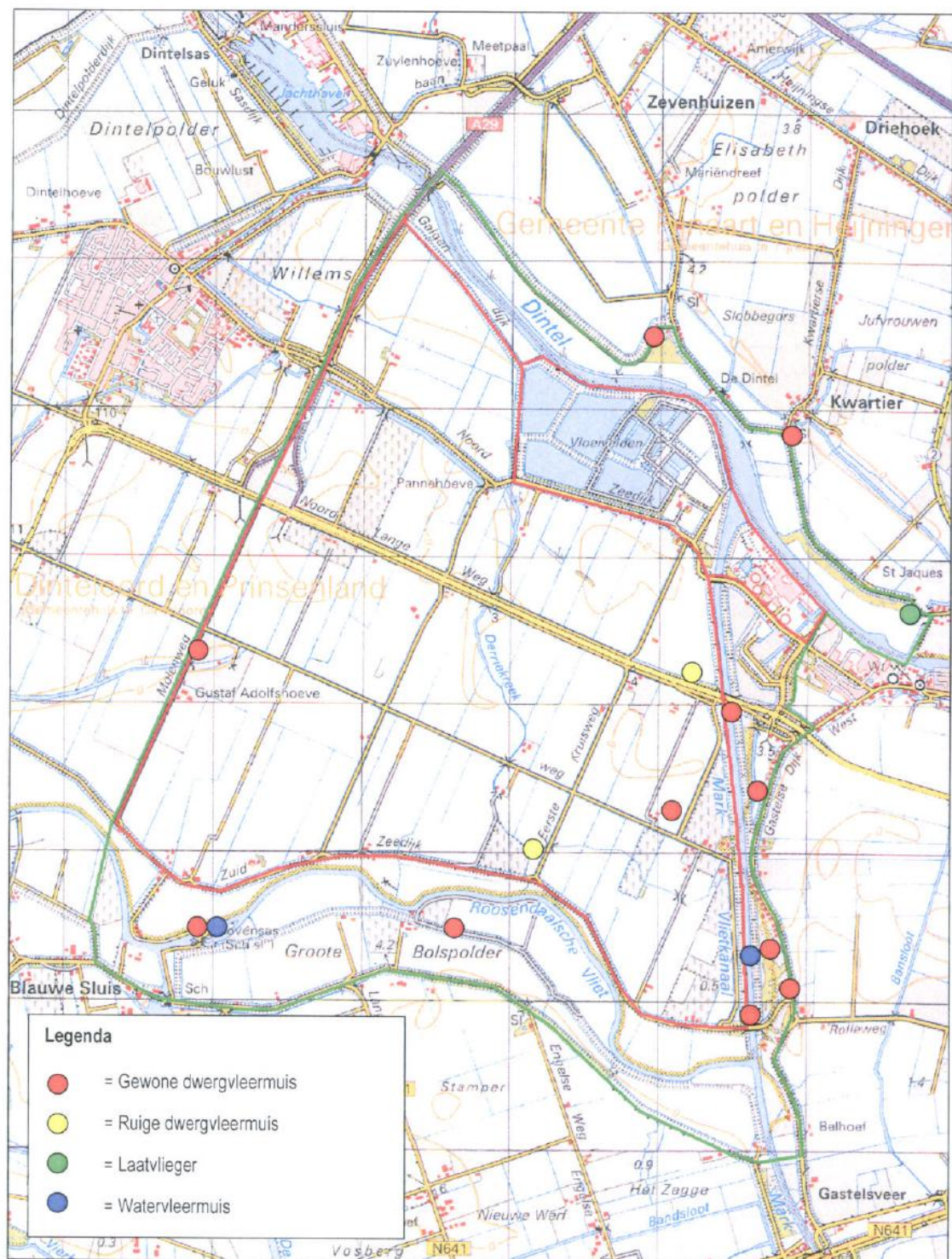
Vogelsoorten (Mertens, 2006)	Vogelsoorten (Mertens, 2005)
Blauwborst	Bergeend
Boerenwaluw	Blauw borst
Boomkruiper	Bruine kiekendief
Brandgans	Buizerd
Bruine kiekendief	Canadese gans
Ekster	Ekster
Fazant	Fazant
Fitis	Fitis
Fuut	Fuut
Gele kwikstaart	Gekraagde roodstaart
Grasmus	Gele kwikstaart
Graspieper	Gierzwaluw
Groene specht	Grasmus
Grote bonte specht	Graspieper
Heggenmus	Grauwe gans
Houtduif	Groenling
Huismus	Grote karekiet
Huiszwaluw	Heggenmus
Ijsvogel	Holenduif
Kievit	Houtduif
Kleine kwarekiet	Huismus
Kneu	Kauw
Koekoek	Kievit
Koolmees	Kleine karekiet
Kuifeend	Kleine plevier
Meerkoet	Kluut
Merel	Kneu
Patrijs	Knobbelzwaan
Pimpelmees	Koekoek
Rietgors	Kokmeeuw
Rietzanger	Koolmees
Roodborst	Krakeend
Scholekster	Kuifeend
Slobeend	Matkop
Spotvogel	Meerkoet
Spreeuw	Merel
Tijftjaf	Nijlgans
Tortelduif	Oeverloper
Veldleeuwerik	Oeverzwaluw
Vink	Patrijs
Vlaamse gaai	Pimpelmees
Waterhoen	Ransuil

Wilde eend	Rietgors
Winterkoning	Rietzanger
Witte kwikstaart	Roodborst
Zanglijster	Scholekster
Zwarte kraai	Slobeend
	Smient
	Sperwer
	Spreeuw
	Stormmeeuw
	Tafeleend
	Tjiftjaf
	Toppereend
	Torenavk
	Vink
	Visdief
	Vlaamse gaai
	Waterhoen
	Wilde eend
	Winterkoning
	Witte kwikstaart
	Zanglijster
	Zilvermeeuw
	Zwarte kraai
	Zwarte roodstaart
	Zwartkop

BIJLAG 2 Verspreidingskaarten vleermuizen

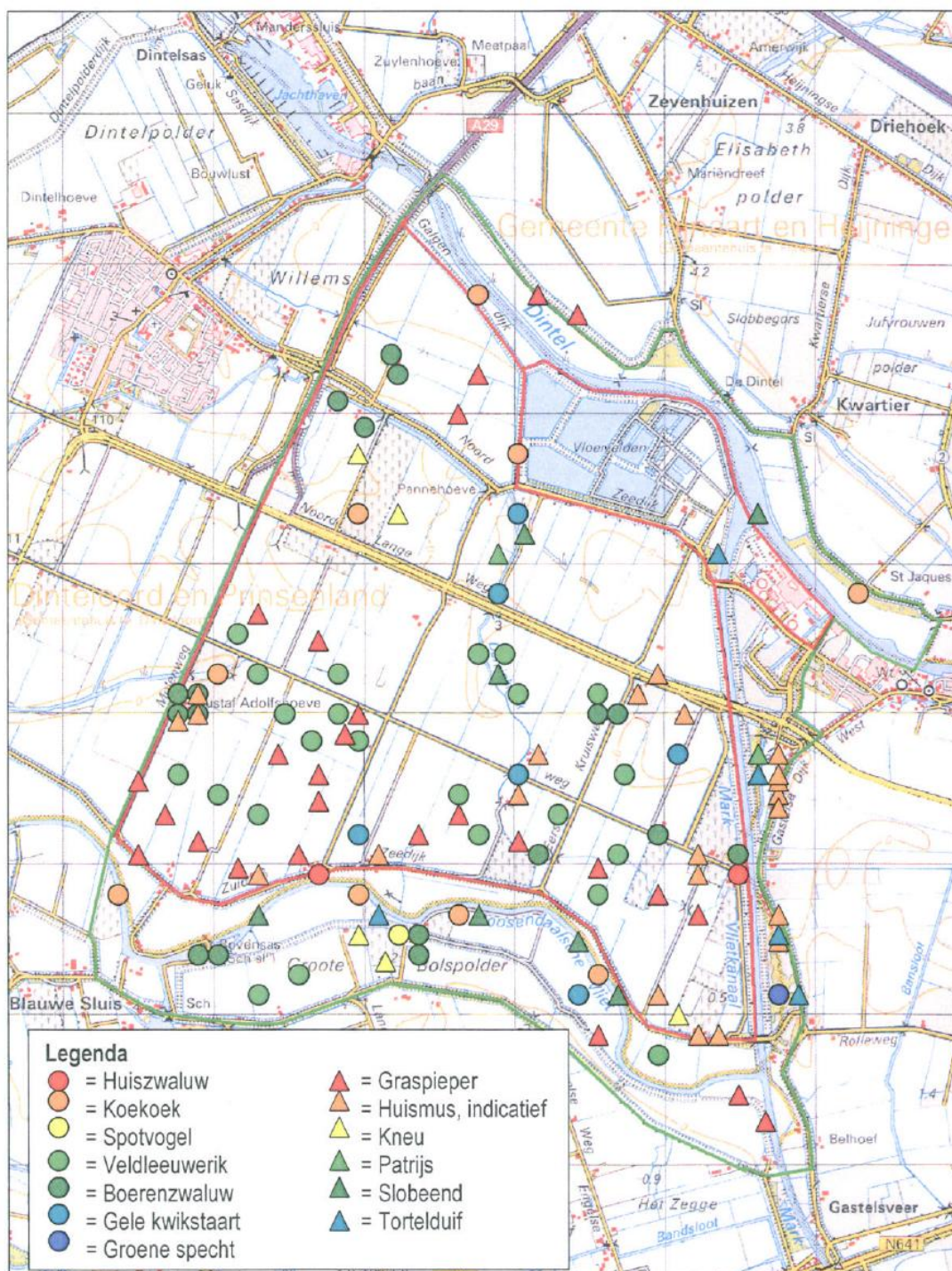
Bron: Mertens, 2005

Figuur 5. Waarnemingen van foerageerplaatsen van vleermuizen in het gebied van het geplande Agro- en Foodcluster in West Brabant (rood = zoekgebied MER, groen = inventarisatiegebied).

Bron: Mertens, 2006

BIJLAG 3 Verspreidingskaarten Vogels

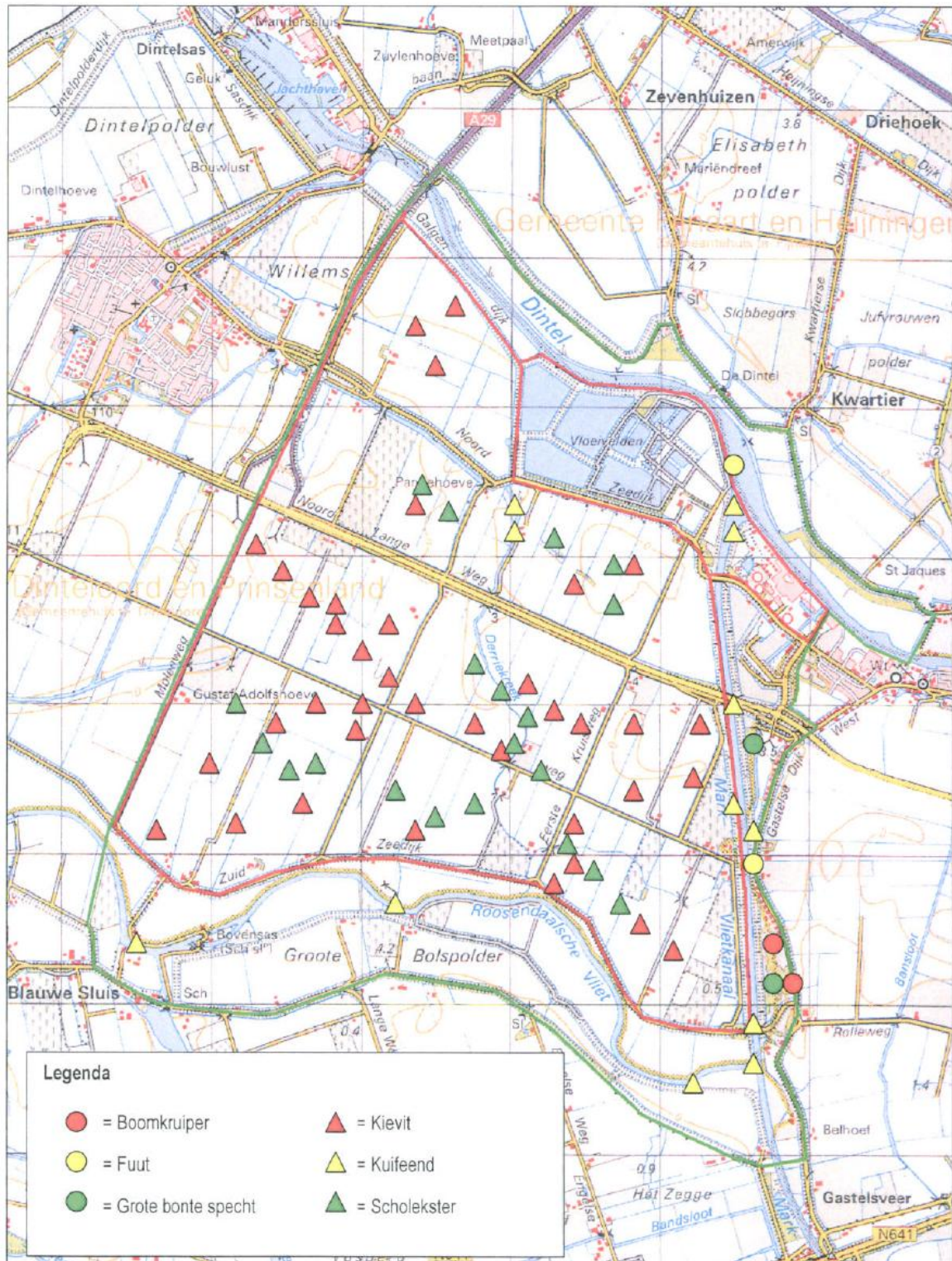
Figuur 6. Territoria / nesten van bedreigde broedvogels (Rode lijst) tijdens de inventarisaties in het gebied van het geplande Agro- en Foodcluster in West Brabant (rood = zoekgebied MER, groen = inventarisatiegebied).

Bron: Mertens, 2006

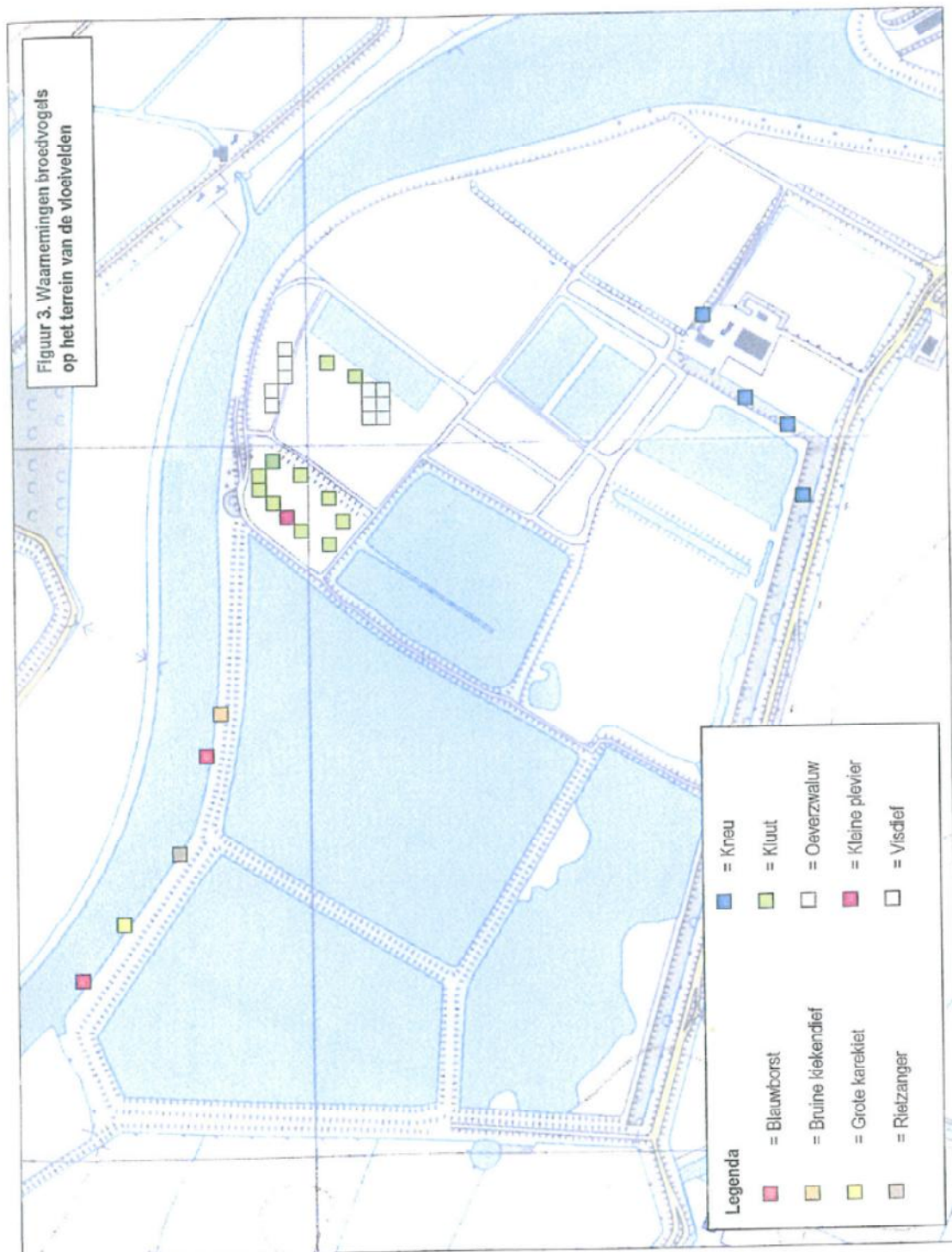
Figuur 7. Territoria / nesten van broedvogels van bijlage 1 van de Vogelrichtlijn tijdens de inventarisaties in het gebied van het geplande Agro- en Foodcluster in West Brabant (rood = zoekgebied MER, groen = inventarisatiegebied).

Bron: Mertens, 2006

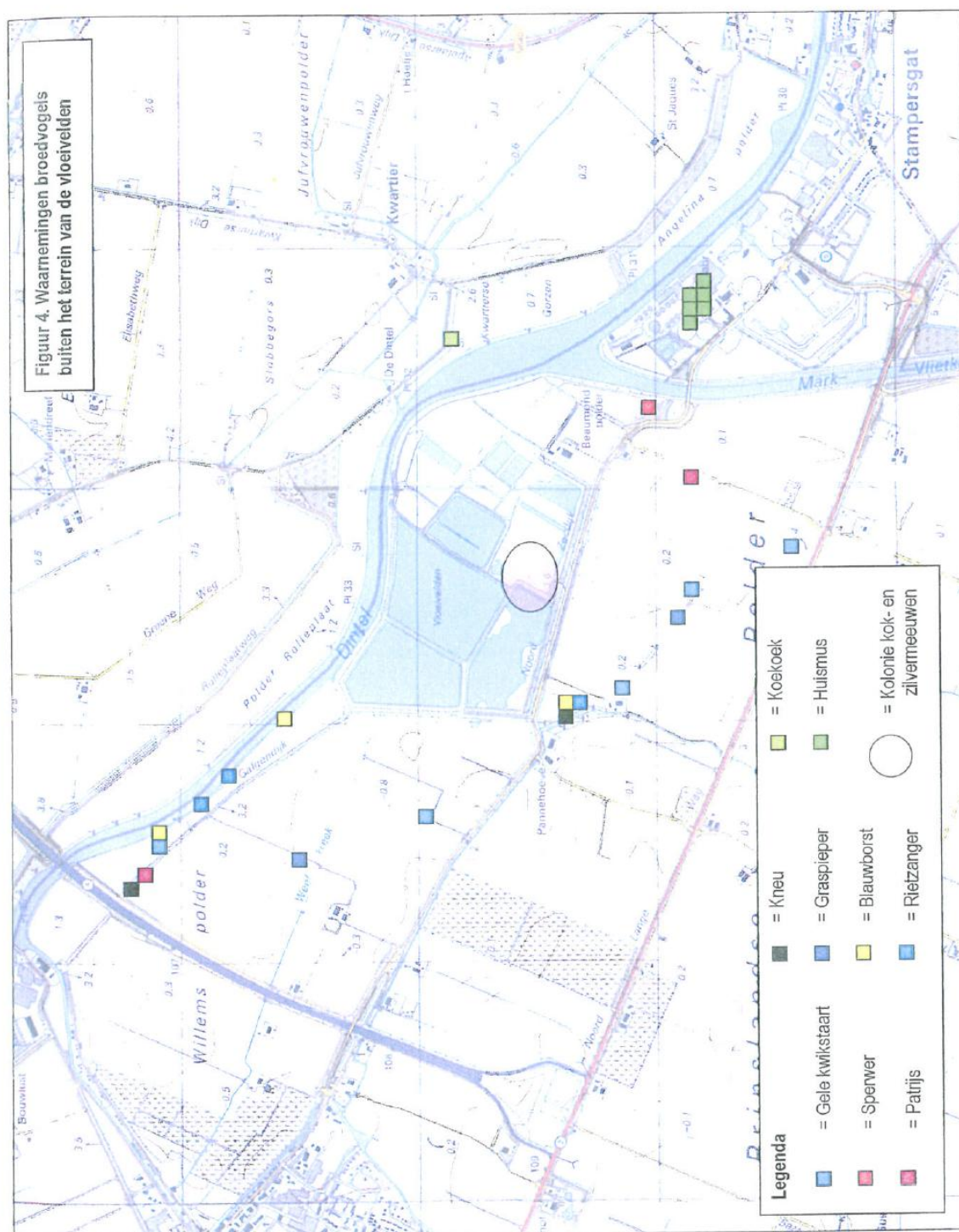

Figuur 8. Territoria / nesten van overige vermeldenswaardige broedvogels tijdens de inventarisatie in het gebied van het geplande Agro- en Foodcluster in West Brabant (rood = zoekgebied MER, groen = inventarisatiegebied).

Bron: Mertens, 2006

Bron: Mertens, 2005

Bron: Mertens, 2005